

Zpravodajství ČTK, 15.11.2010, Svoboda: Do zhoubných nádorů pomohly nahlédnout kuřecí retroviry

Ke zpravodajství: AUDIO

Praha 15. listopadu (ČTK) - Kuřecí retroviry, které působí nejrůznější infekce, ukázaly cestu, jak odhalit ty geny v lidské DNA, které hrají rozhodující roli při vzniku nádoru, řekl dnes novinářům laureát hlavní ceny nadace Česká hlava profesor Jan Svoboda z **Akademie věd**. "Retroviry posloužily vlastně jako taková pinzeta, která vybrala z naší genetické výbavy právě ty geny, které se mohou zvrátit v geny nádorové," uvedl celosvětově uznávaný vědec v oboru retrovirologie.

Svoboda (1934) objevil takzvanou reverzní transkripci, což je proces, pomocí kterého retroviry, které jsou původci nejrůznějších onemocnění i AIDS, přepisují svůj genom do podoby dvouřetězové DNA a tu pak začleňují do chromozomu hostitelské buňky. Svoboda přiznává, že krátce před ním se objev podařil jeho americkým kolegům.

Za objev reverzní transkripce v roce 1975 dostali David Baltimore, Renato Dulbecco a Howard Martin Temin Nobelovu cenu. Laureáti uváděli Svobodu jako osobnost, která měla tuto cenu také sdílet. Svoboda říká, že se ho neudělení Nobelovy ceny nijak nedotklo, Temin byl jeho osobním přítelem až do své smrti a dosud se prý přátelí s jeho rodinou.

Trvalo ale podle Svobody dlouho, než se výzkum dopracoval k opravdovým a potvrzeným výsledkům, které bylo možné obhájit na mezinárodním fóru. Uvedl také, že u lidí retroviry navíc nabourávají imunitní systém, což je druhý způsob, jak se stávají nebezpečnými.

Dělat vědu v socialistickém Československu bylo podle Svobody spojeno s mnoha omezeními. "Samozřejmě nám bránil systém, protože my jsme nebyli schopni udržovat krok s tím, co se ve vědě děje," uvedl vědec, který měl svými objevy blízko k Nobelově ceně.

"Po 70. roce jsem sedm let nesměl vyjet do zahraničí. Já měl na půl roku zakázáno i publikovat," uvedl Svoboda. Tato situace byla podle něj výsledkem okupace vojsky Varšavské smlouvy. "Jsem rád, že jsme tu dobu přežili, a jsem rád, že ty Nobelovy ceny byly dány lidem, kterých si vážím," uzavřel.

vh pba
Cas| 16:23